

KARTA KURSU (realizowanego w specjalności)**Kryminologia i dezorganizacja społeczna***(nazwa specjalności)*

Nazwa	WIKTYMOLOGIA
Nazwa w j. ang.	VICTIMOLOGY

Koordinator	Dr hab. Prof. UP Krzysztof Czekaj	Zespół dydaktyczny
Punktacja ECTS*		

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu jest zapoznanie uczestników i uczestniczek z aktualnym stanem wiedzy o wiktymologii i jej modułach szczegółowych. Ogólny podział subdyscypliny na wiktymologię kryminalną i wiktymologię społeczną. Kurs rozpoczyna się od przypomnienia głównych perspektyw teoretycznych w tworzeniu dyscypliny wiedzy o ofierze przestępstwa i jego sprawcy. W trakcie kursu omawiane są wybrane kwestie wiktymologii jako multidyscyplinarnej nauki, której zadaniem jest pytanie w wymiarze ontologicznym o wszystko co wiąże się z krzywdzeniem, we wszystkich aspektach tych zjawisk, gdzie z jednej strony występuje sprawca, a z drugiej ofiara. W trakcie realizacji przedmiotu następuje zapoznanie studentów z różnymi badaniami nad sprawcami i ofiarami, tak w wymiarze jednostkowym, jak i zbiorowym. Od ofiary i sprawcy indywidualnego (przypadek Kuby Rozpruwacza) do przypadków ludobójstwa. Reakcja społeczna na wiktymizację życia społecznego: znieczulica czy zasady postępowania w grupie (przypadek Genie z Kalifornii lub inaczej Catherine „Kitty” Genovese). Mapy przestępstw i mapy ofiar przestępstw.

Warunki wstępne

Wiedza	Elementy wiedzy z kryminologii i psychologii społecznej, psychopatologia
Umiejętności	
Kursy	

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Wiedza	W01, ma elementarną wiedzę na temat różnego rodzaju zagadnień z zakresu wiktymologii ze szczególnym uwzględnieniem relacji sprawca-ofiara.	K_W 13

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Umiejętności	U01, potrafi analizować przypadki przestępstw z perspektywy cech ofiar i sprawców U02, potrafi analizować teksty źródłowe (pisane i elektroniczne) z zakresu wiktymologii	K_U09

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Kompetencje społeczne	K01, potrafi analizować przestępstwa i przestępczość z uwzględnieniem cech osobowościowych sprawców i ofiar: wprowadzenie do profilowania K02 rozumie znaczenie dyskusji jako podstawowego narzędzia poszukiwań intelektualnych i jest do niej przygotowany	K_K01
		K_K06

Organizacja										
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach								
		A	K	L	S	P	E			
Liczba godzin	15		15							

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykłady i ćwiczenia to zintegrowany blok zajęć z zakresu wiktymologii. Wykłady prowadzone z zastosowaniem interaktywnych metod wraz z wykorzystaniem środków audiowizualnych i prezentacji multimedialnych.

Ćwiczenia mają charakter warsztatowy. Na podstawie literatury przedmiotu i materiałów elektronicznych omawiane i dyskutowane są wybrane przypadki ofiar różnego rodzaju przestępstw ze szczególnym uwzględnieniem relacji ofiara- sprawca. Uczestnicy pracują indywidualnie i w zespołach.

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01													
W02													
U01													
U02							X	X			X		
K01													
K02							X	X			X		
...													

Kryteria oceny	Na zaliczenie wykładów składają się następujące elementy: obecność na wykładach (80% obecności) aktywność podczas dyskusji na wykładach Na zaliczenie ćwiczeń składają się następujące elementy: obecność na zajęciach (80% obecności) aktywny udział w pracy zespołu zadaniowego i prezentacji na zajęciach w grupie aktywność podczas dyskusji na zajęciach

Uwagi	

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

WYKŁADY:

1. Pojęcie i zakres wiktyologii. Wiktyologia teologiczna, naturalna, ekologiczna, indywidualna, grup społecznych, społeczna, kryminalna, nowe kierunki dyscypliny.
2. Główne osobowości początków wiktyologii. Od szczegółowej dziedziny kryminologii do multidyscyplinarnej nauki.
3. Sprawcy i ich ofiary. Przegląd podejść i stanowisk teoretycznych.
4. Wiktyologia szczegółowa – indywidualne ofiary: przypadki w rozwoju teorii wiktylizacji: Catherine „Kitty Genovese, Genie z Kalifornii.
5. Wiktyologia szczegółowa: grupy i tłum, ofiary grupowe (ofiary zamieszek stadionowych), ludobójstwo.
6. Wiktyologia penitencjarna: współczesne wyzwania w Polsce i na świecie.(eksperyment Zimbardo i realne doświadczenia z więzienia w Abu Ghraib i współcześnie
7. Systemy wsparcia dla ofiar przestępstw: wymiar krajowy, i UE oraz USA.

ĆWICZENIA:

1. Przegląd: problematyki szczegółowej, wprowadzenie do tej formy aktywizujących zajęć oraz pozostałych pojęć: wiktylizacji, twórcy wiktyologii, typologie ofiar, przestępstwa „bez ofiar”.
2. Prezentacje studentów nt wybranych przypadków ofiar i ich relacji ze sprawcami.
3. Prezentacje studenckie odnośnie indywidualnych ofiar w wiktyologii społecznej i kryminalnej
4. Prezentacje studenckie odnośnie grupowych ofiar w wiktyologii społecznej oraz kryminalnej
5. Prezentacje studenckie odnośnie masowych ofiar w wiktyologii społecznej i kryminalnej

Wykaz literatury podstawowej

1. Hołyst B. (2013) Wiktyologia. Wydawnictwo Prawnicze Lexis- Nexis, Warszawa
2. Hołyst B. (2021) Wiktyologia społeczna. Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa,
3. Hołyst B. (2021) Wiktyologia. kryminalna. Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa.
4. Bieńkowska E. (2018) Wiktyologia. Wydawnictwo Wolters Kluwer Warszawa.
5. Sandra Walklate (Red.) (2018) Handbook of Victims and Victimology. Routledge, Abingdon, Oxon, NY
6. Hołyst B. (2007) Socjologia kryminalistyczna. T. 1- 2. Wydawnictwo Prawnicze Lexis- Nexis, Warszawa
7. Hołyst B. Psychologia kryminalistyczna, (2004), Wydawnictwo Prawnicze Lexis- Nexis, Warszawa
8. Zimbardo P. (2008) Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa,

Wykaz literatury uzupełniającej

1. Błachut, J., Gaberle, A., Krajewski, K. (1999). Kryminologia, Gdańsk: Wydaw. Info Trade.
2. Seligman, M. Walker, E., Rosenhan, D. (2003). Psychopatologia, Warszawa
3. Hołyst B. (2013) Zagrożenia ładu społecznego. T. 1- 2. PWN Warszawa (t. 2 Część 4)
4. Czekał K., Gorlach K., Leśniak M., (1998) Labirynty współczesnego społeczeństwa, Śląsk Warszawa- Katowice
5. Siemaszko A. (2001) Kogo biją, komu kradną. Oficyna Naukowa „N” Warszawa
6. Meyer R. (2003), Psychopatologia. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne Gdańsk
7. Rolls G. Najciekawsze przypadki w psychologii. (2011) Wyd. UJ Kraków
8. Heatherton T.,F.,Kleck R. E., Hebl M. R., Hull J. G., (red.) (2008) Społeczna psychologia piętna. Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa,

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	5
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	10
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	20
	Przygotowanie do egzaminu	20
Ogółem bilans czasu pracy		85
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		3